

דבר העורכת

גם גיליון זה, כקודמיו, מנסה להביא מידע על שיטות של הוראה ושל הערכת ההוראה ועל טכנולוגיות הוראה שהן ניסיוניות וחדשניות, או כאלו שכמעט שאינן ידועות ושכמעט שאינן בשימוש בארץ. ברצוני להאיר כמה מהמאמרים בגיליון זה התורמים במיוחד להיבטים אלה:

הקטגוריה **"הוראה וקידומה"** נפתחת במאמר "בעין הסערה..." שתורגם מאסופת מאמרים של האיגוד האמריקני של מרכזי הוראה. למרבה הצער, מאמר זה הוא רלוונטי מאוד למדינת ישראל. הוא מציג ממצאי מחקר המציעים כיצד על המורה באקדמיה לנהוג בשיעוריו לאחר אירוע טראומתי שהוא טרגדיה קולקטיבית. מאמר אחר בקטגוריה זו מתאר קורס יוצא דופן שנערך בשיטת הוראה מיוחדת - "למידה התנסותית". אמנם הקורס נערך בתחום הניהול וחיבב נסיעה להודו, שהצריכה משאבים מיוחדים שאינם עומדים בדרך כלל לרשות המרצה והסטודנטים, אך ניתן להפיק מניסיון זה רעיונות בדבר הגברת ההיבטים של הוראה התנסותית גם בתחומים יישומיים אחרים.

הקטגוריה **"הערכת ההוראה"** מציגה בגיליון זה את התפיסה, שהערכת עבודה מקצועית דורשת נקודות מבט מגוונות המבוססות על המקורות השונים המעורבים בה, ושאינן להסתפק במקור יחיד של הערכה. כולנו מכירים את הערכת ההוראה על-ידי דירוגי הסטודנטים, שהיא המקובלת ביותר בעולם האקדמי ובמקרים רבים אכן משמשת כמקור היחיד להערכת ההוראה, בין השאר משום שהיא הקלה ביותר להפעלה. ואולם שיטה זו, המודדת את שביעות הרצון של הסטודנטים מההוראה, אינה יכולה להעריך היבטים חשובים של ההוראה שרק עמיתים לתחום ולמקצוע מסוגלים להעריך. דרושות, אם כן, נקודות מבט נוספות להערכת ההוראה. גיליון זה מציג שתי שיטות הערכה המייצגות הן את נקודות המבט של עמיתים לתחום ולמקצוע והן את נקודות המבט של המורה עצמו. הערכת עמיתים מוסיפה נקודת מבט על זו של הסטודנטים, ושתייהן צריכות להתקיים כדי להציג תמונה מלאה יותר של ההוראה. כדי להשלים את התמונה גם דעתו של המורה עצמו צריכה להישמע, וזאת עושה שיטת ההערכה באמצעות תלקיט (פורטפוליו) שהמורה מחבר ומארגן. כל אחת משתי השיטות ההערכה ה"חלופיות" הללו מוצגת בגיליון זה פעמיים - במאמר, ובסיכום תמציתי של ההיבטים המרכזיים על בסיס ספרות קיימת.

הקטגוריה **"טכנולוגיה בהוראה"** מציגה שתי טכנולוגיות חדשניות, שאומצו להוראה מתחומים אחרים, כנהוג לעתים קרובות. האחת היא הוויקי המשתייכת לקבוצת טכנולוגיות האינטרנט המאפשרות אינטראקציה בדרכים ייחודיות בין הסטודנטים בקורס לבין המורה ובינם לבין עצמם. קבוצה זו כוללת גם את הפורומים ואת הבלוגים.

הוויקי מיוצגת בשני מאמרים - האחד עוסק בעיקר בהיבטים התיאורטיים והנוסף מציג דוגמאות ליישום מהנעשה בארץ. הטכנולוגיה השנייה היא מערכות תגובת קהל או קליקרים. בכינוס של אנשי מרכזי ההוראה בארצות הברית ובקנדה שבו השתתפתי לאחרונה, התקיימו ישיבות אחדות בנושא השימוש בקליקרים למטרות הוראה, בעיקר לקידום הוראה פעילה בכיתות גדולות. נראה, שעם הירידה המשמעותית במחיר של מערכות הקליקרים בשנים האחרונות, השימוש בטכנולוגיה זו הולך ומתפשט בהוראה באקדמיה, במיוחד בכיתות הגדולות.

הקטגוריה **"מהנעשה בארץ"** מציגה יישומים מועילים וייחודיים של תוצאות דירוגי ההוראה על-ידי הסטודנטים. העיבודים הנעשים בסוף כל סמסטר נועדו לשמש ככלי עבודה בידי דקאני הפקולטות וראשי היחידות האקדמיות במוסד האקדמי במטרה לקדם את איכות ההוראה, ויתרה מזאת - את איכות השירות לסטודנט במובנו הרחב, שההוראה היא רק חלק ממנו. כמו כן, המאמר מציג מבנה ארגוני ייחודי שבו מרכז לקידום ההוראה במוסד האקדמי יכול לתרום לפיתוח ארגוני ברחבי הקמפוס.

באיחולי קריאה מהנה ומועילה,
נירה חטיבה